

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLVIII. — Wydana i rozesłana dnia 20. marca 1918.

Treść: (№ 100—102.) 100. Rozporządzenie, w sprawie utworzenia związku gospodarczego stowarzyszeń konsumentów. — 101. Rozporządzenie, w sprawie utworzenia wydziału gospodarczego żeglugi rzecznej. — 102. Rozporządzenie, w sprawie zarządzeń celem zabezpieczenia użytkowania paszy i pastwisk.

100.

Rozporządzenie Ministra handlu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami i Urzędem dla wy- żywienia ludności z dnia 14. marca 1918,

w sprawie utworzenia związku gospodarczego
stowarzyszeń konsumentów.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917,
Dz. u. p. Nr. 307, zarządza się, co następuje:

§ 1.

Organizacja konsumentów.

Dla zastępowania interesów zorganizowanych konsumentów tworzy się wydział gospodarczy stowarzyszeń konsumentów.

Wydział gospodarczy stowarzyszeń konsumentów reprezentuje następujące zjednoczenia:

1. utworzone na zasadzie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873, Dz. u. p. Nr. 70, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze konsumentów, mające według swych statutów na celu wspólny pobór środków żywności, odzieży i przedmiotów gospodarstwa domowego, bez względu na to, czy ich działalność ogranicza się statutowo na członków, czy też nie (stowarzyszenia konsumcyjne, stowarzyszenia oszczędnościowe i konsumcyjne),

2. stowarzyszenia utworzone na zasadzie patentu cesarskiego z dnia 26. listopada 1852, Dz. u. p. Nr. 253, służące celom takim samym lub podobnym, jak stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, w punkcie poprzednim wymienione,

3. zakłady (przedsiębiorstwa, magazyny, składy), utworzone przez państwowe lub autonomiczne władze (urzędy), jakoteż przez c. k. koleje państwowe lub koleje prywatne, o ile mają na celu wspólne staranie się o środki żywności, odzież i przedmioty gospodarstwa domowego itp.,

4. związki utworzone przez takie wymienione w punkcie 1., 2. i 3. zjednoczenia lub zakłady w celu wspólnego (hurtownego) zakupu i poboru towarów albo wspólnej produkcji własnej albo też wspólnego starania się o kredyt, bez względu na to, czy związki te są stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczymi, czy też towarzystwami prawa cywilnego lub handlowego,

5. związki takich zjednoczeń, uposażone prawem odbywania rewizji według ustawy z dnia 10. czerwca 1903, Dz. u. p. Nr. 133, bez względu na to, czy są to stowarzyszenia po myśli ustawy z dnia 15. listopada 1867, Dz. u. p. Nr. 134, o ile one mają na celu strzeżenie interesów należących do nich zjednoczeń.

Postanowienia tego rozporządzenia mają zastosowanie do przytoczonych pod 1—5 zjednoczeń i zakładów także wówczas, jeżeli służą wspomnianym celom wprawdzie nie wyłącznie, ale przecież w przeważnej części.

I. Wydział gospodarczy stowarzyszeń/konsumentów.

§ 2.

Cel wydziału gospodarczego.

Do wydziału gospodarczego stowarzyszeń/konsumentów należy:

1. zastępowanie i popieranie interesów zorganizowanych konsumentów, rozszerzanie wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego i pouczanie ludności o znaczeniu i doniosłości zarządzeń władzy, odnoszących się do publicznej służby wyżywienia;

2. wydawanie opinii i przedstawianie wniosków przy normowaniu kwestyi zarządu gospodarczego, o ile dotyczą interesów konsumentów;

3. wykonywanie zarządzeń władzy obejmujących te sprawy, o ile Minister handlu lub Urząd dla wyżywienia ludności przekaze je wydziałowi gospodarczemu;

4. przedstawianie wniosków co do składu i zorganizowania wymienionych w § 1. zjednoczeń w zawodowe i terytorjalne związki i wydziały tudzież przeprowadzanie odnośnych prac organizacyjnych według zarządzeń Ministra handlu lub Urzędu dla wyżywienia ludności.

§ 3.

Skład wydziału gospodarczego.

Wydział gospodarczy składa się conajmniej z 50 członków, których mianuje Minister handlu z zastrzeżeniem każdoczesnego odwołania; sprawują oni swe funkcyje jako urząd honorowy.

Wydział gospodarczy stowarzyszeń konsumentów jest osobą prawniczą, ma swą siedzibę we Wiedniu i zastępuje go na zewnątrz jego dyrekeya. W imieniu wydziału gospodarczego podpisuje w prawnie wiążący sposób przewodniczący lub jeden z jego zastępców.

§ 4.

Dyrekeya wydziału gospodarczego.

Dyrekeya wydziału gospodarczego składa się z przewodniczącego, trzech jego zastępców i z dalszych co najwyżej dwunastu członków. Członków dyrekeyi mianuje Minister handlu z pośród członków wydziału gospodarczego z zastrzeżeniem każdoczesnego odwołania; spełniają oni swe funkcyje jako urząd honorowy.

Dyrekeya zastępuje wydział gospodarczy na zewnątrz i sprawuje wszystkie czynności a w szczególności prowadzi także ewentualne pertraktacye z utworzonymi po myśli niniejszego rozporządzenia

zawodowymi i terytorjalnymi związkami i wydziałami, tudzież z odnośnymi organizacyami gospodarstwa wojennego i przejściowego. Do niej należy rozstrzyganie we wszystkich sprawach, w których nie jest wyraźnie przewidziane powzięcie uchwały przez wydział gospodarczy (§ 6.).

Dyrekeyi wolno przybierać na swe posiedzenia fachowych członków wydziału gospodarczego i innych zastępców zawodowych i terytorjalnych związków i wydziałów z głosem doradczym.

Dyrekeya winna składać wydziałowi gospodarczemu bieżące sprawozdania o swej działalności.

Dyrekeya jest obowiązana do składania rachunków i ma przedkładać corocznie wydziałowi gospodarczemu zamknięcie rachunkowe do zbadania i zatwierdzenia.

Przewodniczący a w razie doznania przezeń przeszkody jeden z zastępców zwołuje wydział gospodarczy i dyrekeyę na posiedzenia i na nich przewodniczy.

Dyrekeya ustanawia urzędników i siły pomocnicze, reguluje prowadzenie czynności i zarządza ewentualnie w poszczególnych kwestiach powołanie znawców.

§ 5.

Prowadzenie czynności przez dyrekeyę.

Dyrekeya zbiera się na posiedzenia w miarę potrzeby. Zaproszenia wystosowuje się do członków dyrekeyi i do komisarzy rządowych (§ 9.) pisemnie lub telegraficznie.

Dyrekeyę należy zwołać na posiedzenie w ciągu dni ośmiu, jeżeli tego zażąda jeden z komisarzy rządowych lub conajmniej sześciu członków dyrekeyi, z podaniem przedmiotów obrad.

Dyrekeya jest zdolna do powzięcia uchwał, jeżeli zostali zaproszeni wszyscy członkowie i komisarze rządowi i jest obecnych przynajmniej sześciu członków; uchwały jej zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, do którego przyłączył się przewodniczący. Komisarze rządowi nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 6.

Uprawnienia wydziału gospodarczego.

Wydziałowi gospodarczemu jest zastrzeżone:

- a) ustalanie zasad dla traktowania spraw, wymienionych w § 2.;
- b) czuwanie nad obrotem kasowym i składaniem rachunków, tudzież powzięcie uchwały w sprawie pokrycia kosztów sprawowania czynności przez wydział gospodarczy;

- c) przedstawienie wniosków co do utworzenia zawodowych i terytoryalnych związków i wydziałów;
- d) ustanawianie podwydziałów dla wstępnego obradowania nad pewnemi oznaczonemi kwestyami;
- e) obradowanie i powzięcie uchwały co do wszystkich innych spraw, przekazanych mu przez dyrekcję lub jednego z komisarzy rządowych.

Uchwały wydziału gospodarczego są dla dyrekcji wiążące.

§ 7.

Porządek czynności wydziału gospodarczego.

Wydział gospodarczy zbiera się w miarę potrzeby.

Na żądanie jednego z komisarzy rządowych lub na pisemny wniosek przynajmniej dwudziestu członków wydziału gospodarczego stowarzyszeń konsumentów należy zwołać wydział na posiedzenie do dni czternastu. Zaproszenia na posiedzenia wysłanym się pisemnie lub telegraficznie. Na zarządzenie przewodniczącego albo jednego z komisarzy rządowych można powoływać na posiedzenia zastępców zawodowych i terytoryalnych związków i wydziałów (§ 11.) z głosem doradczym. Wydział gospodarczy jest zdolny do powzięcia uchwał w razie obecności przynajmniej pięciu członków dyrekcji i dwudziestu członków. Uchwały zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje także; w razie równości głosów rozstrzyga jego głos. Komisarze rządowi nie biorą udziału w głosowaniu.

Członkowie wydziału gospodarczego mają prawo każdego czasu wystosować wnioski do dyrekcji, co do których winna ona powziąć jak najrychlejszą uchwałę.

Obrady i powzięcie uchwały co do poszczególnych przedmiotów należy utrzymywać w tajemnicy, jeżeli tak uchwalono albo jeden z komisarzy rządowych tego zażąda.

§ 8.

Szczególne obowiązki funkcyjaryusza i urzędników wydziału gospodarczego.

Wszyscy członkowie dyrekcji i wydziału gospodarczego oraz wszystkie osoby, biorący udział w prowadzeniu czynności, winni przestrzegać najzupełniejszej bezstronności i największej sumienności.

Wszyscy funkcyjaryusze i urzędnicy wydziału gospodarczego są obowiązani przestrzegać tajemnicy co do wszystkich spraw, o których powzięli wiadomości w tym swoim charakterze, a których zużytkowanie lub rozszerzanie pozaurzędowe sprzeciwia się celom wydziału gospodarczego lub też dotyczy stosunków przedsiębiorstw poszczególnych osób; mają oni to przyrzec na piśmie.

Jest obowiązkiem dyrekcji starać się o to, by zapobiedz nadużyciom przy zużytkowaniu lub podawaniu do wiadomości o stosunkach kupieckich, jakie wpłynęły do wydziału gospodarczego. Urzędnicy i siły pomocnicze mają usłuchać wezwania do udzielenia wiadomości, dostarczonych kancelaryi wydziału gospodarczego przez wymienione w § 1. zjednoczenia, tylko wówczas, gdy takie wezwanie zostanie wystosowane do nich przez jednego z komisarzy rządowych lub gdy dyrekcja poweźmie w tym kierunku uchwałę.

§ 9.

Nadzór państwowy.

Wydział gospodarczy stoi pod nadzorem państwowym, który wykonują dwaj komisarze rządowi; jednego z nich mianuje Minister handlu, a drugiego Urząd dla wyżywienia ludności.

Komisarze rządowych należy zapraszać na wszystkie posiedzenia i mają oni prawo do zabierania w każdej chwili głosu i stawiania wniosków, co do których musi być powzięta uchwała. Mają oni nadto prawo odraczania wykonania uchwał i zarządzeń wydziału gospodarczego i jego dyrekcji na tak długo, aż Minister handlu względnie Urząd dla wyżywienia ludności wyda ostateczną decyzję.

Komisarze rządowi mają prawo wglądania do wszystkich ksiąg, zapisków i aktów oraz prawo żądania wszelkich wyjaśnień, jakie uważają za potrzebne.

§ 10.

Obowiązki wymienionych w § 1. zjednoczeń.

We wszystkich przypadkach, w których Minister handlu lub Urząd dla wyżywienia ludności poruczy wydziałowi gospodarczemu stosownie do § 2. wykonanie pewnych zarządzeń, mają wymienione w § 1. i w § 11. zjednoczenia i zakłady jakoteż organa powołane statutowo do ich kierownictwa i nadzoru czynić zadość wydanym przez wydział gospodarczy zarządzeniom, do przygotowania i wykonania jego zarządzeń udzielać wszelkich potrzebnych wyjaśnień oraz unikać wszystkiego, coby mogło spełnienie zadań wydziału gospodarczego utrudnić lub im przeszkodzić.

II. Zawodowe i terytoryalne związki i wydziały.

§ 11.

Do zastępowania interesów szczególnych grup konsumentów albo interesów konsumcyi w poszczególnych obszarach państwa może Minister handlu zarządzić utworzenie zawodowych i terytoryalnych związków i wydziałów.

Zjednoczenia, służące interesom pewnych grup zawodowych, będą połączone w związki zawodowe, zaś zjednoczenia, znajdujące się w pewnym okręgu przemysłowym lub w pewnym kraju koronnym, w związki terytoryalne.

Tym zawodowym i terytoryalnym związkom przysługuje charakter związków przymusowych.

Zamiast takiego związku może Minister handlu ustanowić także wydział z wchodzących w rachubę zjednoczeń odnośnego zawodu lub obszaru.

§ 12.

Cel zawodowych i terytoryalnych związków i wydziałów.

Do związków i wydziałów należy:

- a) wydawanie opinii i przedstawianie wniosków, które dotyczą specjalnych interesów pewnych grup lub obszarów zjednoczenia, tudzież wykonywanie odnoszących się do tych spraw zarządzeń, o ile związkowi lub wydziałowi poruczy je Ministerstwo handlu lub Urząd dla wyżywienia ludności; związki i wydziały mają postępować przytem w porozumieniu ze związkiem gospodarczym stowarzyszeń konsumentów;
- b) współdziałanie w tych zarządzeniach, które zostaną wydane przez organizacje gospodarstwa wojennego i przejściowego w sprawie poboru i sprzedaży środków żywności, odzieży i przedmiotów gospodarstwa domowego.

§ 13.

Prowadzenie czynności przez zawodowe i terytoryalne związki i wydziały.

Prowadzenie czynności w poszczególnych związkach i wydziałach będzie uregulowane statutami, które wyda Minister handlu po wysłuchaniu związku gospodarczego stowarzyszeń konsumentów.

Minister handlu tudzież Urząd dla wyżywienia ludności mogą zarządzić, że poszczególne albo wszystkie uchwały pewnego związku lub wydziału mają być podawane przed ich wykonaniem do

wiadomości dyrekcji związku gospodarczego stowarzyszeń konsumentów. Jeżeli dyrekcya związku gospodarczego skonstatuje, że uchwały te nie zgadzają się z interesami poszczególnych grup konsumentów, natenczas winna ona przez wspólne narady z odnośnym związkiem lub wydziałem wyjaśnić zachodzące wątpliwości i starać się o porozumienie; jeżeli usiłowania spełzną na niczem, ma dyrekcya wydziału gospodarczego przedłożyć uchwałę związku lub wydziału wraz ze swemi uwagami Ministrowi handlu względnie Urzędowi dla wyżywienia ludności do decyzji.

III. Postanowienia wspólne.

§ 14.

Kary.

Za przekroczenia niniejszego rozporządzenia tudzież zarządzeń, wydanych na jego podstawie przez Ministra handlu albo przez Urząd dla wyżywienia ludności, o ile czyn nie podlega surowszemu ukaraniu, będzie karała władza polityczna pierwszej instancji grzywnami do 5000 K albo aresztem do dwóch miesięcy. Kary te można także nałożyć, obok siebie.

§ 15.

Rozwiązanie wydziału gospodarczego tudzież terytoryalnych i zawodowych związków i wydziałów.

Rozwiązanie wydziału gospodarczego stowarzyszenia konsumentów tudzież poszczególnych zawodowych lub terytoryalnych związków i wydziałów dokonywa Minister handlu po wysłuchaniu wydziału gospodarczego, a w razie rozwiązania pewnego związku lub wydziału także po wysłuchaniu tegoż związku lub wydziału.

§ 16.

Porozumienie w sprawie zarządzeń.

Przewidziane w niniejszem rozporządzeniu zarządzenia Ministra handlu i Urzędu dla wyżywienia ludności będą wydawane we wzajemnem porozumieniu się ze sobą.

§ 17.

Początek mocy obowiązującej.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Seidler wlr.

Banhans wlr.

Toggenburg wlr.

Schauer wlr.

Wieser wlr.

101.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 18. marca 1918,

w sprawie utworzenia wydziału gospodarczego
żeglugi rzecznej.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917,
Dz. u. p. Nr. 307, zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej.

Dla zastępstwa specjalnych interesów żeglugi rzecznej tworzy się „Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej.” Ten wydział zawodowy ma swą siedzibę we Wiedniu.

§ 2.

Cel wydziału gospodarczego.

Do wydziału gospodarczego żeglugi rzecznej należy:

- a) wydawanie opinii i przedstawianie wniosków w sprawach, dotyczących spraw żeglugi rzecznej;
- b) współdziałanie w zarządzeniach gospodarstwa wojennego i przejściowego, odnoszących się do spraw żeglugi rzecznej, tudzież wykonanie takich zarządzeń, o ile Minister handlu przekaże je wydziałowi.

§ 3.

Skład wydziału gospodarczego.

Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej składa się co najwyżej z 15 członków, których mianuje Minister handlu z zastrzeżeniem odwołania z grona osób, zajmujących się żeglugą rzeczna, oraz osób, które należą do kierownictwa przedsiębiorstw żeglugi rzecznej lub zastępują zawodowo interesy takich przedsiębiorstw; spełniają oni swe funkcje jako urząd honorowy.

§ 4.

Prawny charakter wydziału gospodarczego.

Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej jest osobą prawniczą i zastępuje go na zewnątrz jego dyrekcya. W imieniu dyrekcji podpisuje przewodniczący lub w razie doznania przezeń przeszkody jego zastępca.

§ 5.

Dyrekcya wydziału gospodarczego.

Dyrekcya wydziału gospodarczego żeglugi rzecznej składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i z dalszych co najwyżej dwóch członków.

Członków dyrekcji mianuje Minister handlu z zastrzeżeniem każdorazowego odwołania z grona członków wydziału; spełniają oni swe funkcje jako urząd honorowy.

Dyrekcya zastępuje wydział na zewnątrz i sprawuje wszystkie czynności a w szczególności prowadzi także ewentualnie pertraktacje z innymi organizacjami gospodarstwa wojennego i przejściowego.

Do niej należy rozstrzyganie we wszystkich sprawach, w których nie jest wyraźnie przewidziane powzięcie uchwały przez wydział (§ 7.).

Dyrekcji wolno przybierać na swe posiedzenia fachowych członków wydziału lub innych fachowców w charakterze doradców.

Dyrekcya winna składać wydziałowi bieżące sprawozdania o swej działalności, jest ona obowiązana do składania rachunków i ma przedkładać corocznie wydziałowi zamknięcie rachunkowe do zbadania i zatwierdzenia.

Przewodniczący zwołuje dyrekcję i wydział na posiedzenia i na nich przewodniczy.

Dyrekcya ustanawia w miarę potrzeby urzędników i siły pomocnicze i reguluje prowadzenie czynności.

§ 6.

Prowadzenie czynności przez dyrekcję.

Dyrekcya zbiera się na posiedzenia w miarę potrzeby.

Odnosne zaproszenia wystosowuje się do członków dyrekcji i do komisarza rządowego (§ 10.) pisemnie lub telegraficznie.

Dyrekcję należy zwołać na posiedzenie w ciągu dni ośmiu, jeżeli tego zażąda komisarz rządowy lub conajmniej dwóch członków dyrekcji, z podaniem przedmiotów obrad.

Dyrekcya jest zdolna do powzięcia uchwał bez względu na ilość obecnych, jeżeli zostali zaproszeni wszyscy członkowie i komisarz rządowy; uchwały jej zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, do którego przyłączył się przewodniczący. Komisarz rządowy nie głosuje.

§ 7.

Pełne zebranie wydziału gospodarczego.

Do pełnego zebrania wydziału gospodarczego należy:

- a) ustalanie zasad dla traktowania spraw, wymienionych w § 2.;

- b) czuwanie nad obrotem kasowym i składaniem rachunków, tudzież powzięcie uchwały w sprawie pokrywania kosztów sprawowania czynności przez wydział;
- c) ustanawianie podwydziałów dla wstępnego obradowania nad pewnemi oznaczonemi kwestyami;
- d) obradowanie i powzięcie uchwały co do wszystkich innych spraw, przekazanych mu przez dyrekcję lub komisarza rządowego.

Uchwały wydziału są dla dyrekcji wiążące.

§ 8.

Porządek czynności wydziału gospodarczego.

Wydział zbiera się w miarę potrzeby.

Na żądanie komisarza rządowego lub na pisemny wniosek przynajmniej sześciu członków wydziału należy zwołać wydział na posiedzenie do dni czterech.

Zaproszenia na posiedzenia wystosowuje się do członków i do komisarza rządowego pisemnie lub telegraficznie.

Na zarządzenie przewodniczącego albo komisarza rządowego można na posiedzenia powoływać znawców z głosem doradczym.

Wydział jest zdolny do powzięcia uchwał, jeżeli wszyscy członkowie i komisarz rządowy są zaproszeni i jest obecnych przynajmniej czterech członków. Przewodniczący głosuje także; w razie równości głosów rozstrzyga jego głos. Komisarz rządowy nie głosuje.

Członkowie wydziału mają prawo każdego czasu wystosowywać wnioski do dyrekcji, co do których winna ona powziąć jaknajrychlej uchwałę. Obrady i powzięcie uchwały należy utrzymywać w tajemnicy, jeżeli tak uchwalono albo komisarz rządowy tego zażąda.

§ 9.

Szczególne obowiązki funkcyjaryusza i urzędników wydziału gospodarczego.

Wszyscy członkowie dyrekcji i wydziału oraz wszystkie osoby, biorące udział w prowadzeniu czynności, winny przestrzegać najzupełniejszej bezstronności i największej sumienności.

Wszyscy funkcyjaryusze i urzędnicy wydziału są obowiązani przestrzegać tajemnicy co do wszystkich spraw, o których powzięli wiadomość w tym swoim charakterze, a których zużytkowanie lub rozszerzanie pozaurzędowe sprzeciwia się celom

wydziału lub też dotyczy stosunków przedsiębiorstw poszczególnych osób lub przedsiębiorstw; mają oni to przyrzec na piśmie.

Obowiązkiem dyrekcji jest starać się o to, by zapobiedz nadużyciom przy zużytkowaniu lub podawaniu wiadomości o stosunkach kupieckich, jakie wpłynęły do wydziału.

Urzędnicy i siły pomocnicze winni usłuchać wezwania do udzielenia wiadomości, dostarczonych kancelaryi przez interesentów tylko wówczas, gdy takie wezwanie zostanie wystosowane do nich przez komisarza rządowego lub gdy dyrekcja po wezwaniu w tym kierunku uchwałę.

§ 10.

Nadzór państwowy.

Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej stoi pod nadzorem państwowym, sprawowanym przez komisarza rządowego, zamianowanego przez Ministra handlu.

Komisarza rządowego należy zapraszać na wszystkie posiedzenia i ma on prawo do zabierania w każdej chwili głosu i do stawiania wniosków, co do których musi być powzięta uchwała. Ma on nadto prawo odraczania uchwał i zarządzeń wydziału i jego dyrekcji na tak długo, aż Minister handlu wyda ostateczną decyzję.

Komisarz rządowy ma prawo wglądania do wszystkich ksiąg, zapisków i aktów i żądania wszelkich wyjaśnień, jakie uważa za potrzebne.

§ 11.

Kary.

Za przekroczenia niniejszego rozporządzenia tudzież zarządzeń, wydanych na jego podstawie przez Ministra handlu, o ile czyn nie podlega surowszemu ukaraniu, będzie karała władza polityczna pierwszej instancji grzywnami do 5000 K lub aresztem do sześciu miesięcy.

§ 12.

Rozwiązanie wydziału gospodarczego.

Wydział gospodarczy żeglugi rzecznej rozwiązuje Minister handlu.

§ 13.

Początek mocy obowiązującej.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wieser wlt.

102.

Rozporządzenie Ministra rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Ministrami z dnia 18. marca 1918.

w sprawie zarządzeń celem zabezpieczenia użytkowania paszy i pastwisk.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Dz. u. p. Nr. 307, wydaje się następujące zarządzenia:

§ 1.

Każdy właściciel gruntu jest obowiązany do użycia wszystkich swoich łąk, pastwisk i wzgórz do produkcji paszy lub wypasania przez rolnicze bydło użytkowe.

Na wniosek komisji dla żniw może polityczna władza powiatowa zezwolić na wyjątki od tego obowiązku z ważnych powodów natury gospodarczej.

§ 2.

Jeżeli użycie w czasie właściwym łąk, pastwisk i wzgórz do produkcji paszy lub wypasania jest zagrożone albo jeżeli należy się obawiać, że koniecznych robót w tym celu nie będzie można przedsięwziąć z powodu powołania posiadacza lub gospodarza do służby wojskowej lub z powodu innych spowodowanych wojną trudności, natenczas winna przedewszystkiem komisja dla żniw w obrębie swego zakresu działania starać się o odpowiednią pomoc przez udzielenie porady, przydzielenie sił roboczych i środków do prowadzenia gospodarstwa rolnego albo w inny sposób, jaki w danym razie odpowiada celowi.

Jeżeli mimo tych zarządzeń nie można zabezpieczyć przeprowadzenia na czas robót, potrzebnych do przyprowadzenia do należytego stanu łąk, pastwisk i wzgórz, to obowiązek ten spada na gminę, o ile polityczna władza powiatowa nie zezwoli na wyjątek stosownie do § 1., ustęp 2.

Gmina ma prawo żądania potrącenia urosłych dla niej z tego powodu rzeczywistych kosztów z dochodu osiągniętego z łąk, pastwisk i wzgórz.

§ 3.

Komisja dla żniw ma co roku przedłożyć gminie do dnia 20. kwietnia spis wszystkich położonych na obszarze gminy łąk, pastwisk i wzgórz, które mimo ich przydatności nie zostaną przypuszczalnie użyte wcale albo w niedostatecznej mierze do produkcji paszy lub wypasania przez

rolnicze bydło użytkowe, a to z dokładnem podaniem wielkości poszczególnych gruntów.

Równocześnie należy podać, czy w gminie istnieje rzeczywiście brak paszy i pastwisk.

Gmina ma spis ten zbadać, w razie potrzeby uzupełnić i przedłożyć go politycznej władzy powiatowej najdalej do dnia 25. kwietnia.

Przy tej sposobności ma gmina oświadczyć, czy i które grunta, wykazane w powyższym spisie zamierza wykorzystać w celu uzyskiwania paszy lub wypasania dla siebie lub członków swej gminy.

Polityczna władza powiatowa winna po otrzymaniu tego wykazu bezzwłocznie wezwać właścicieli wymienionych powyżej gruntów, aby w terminie, który wyznaczy w miarę stosunków w odnośnej okolicy, przedłożyli dowód, iż sami wydali już dostateczne zarządzenia, aby zabezpieczyć produkcję paszy lub wypasanie rolniczego bydła użytkowego, w obu przypadkach w pełnej mierze, zwyczajnej w danej miejscowości, czy to we własnem gospodarstwie czy też przez pozostawienie tego użytkowania innym osobom.

Jeżeli dowód ten nie zostanie przedłożony w ciągu ustanowionego terminu, wówczas może polityczna władza powiatowa odstąpić na bieżący rok gospodarczy wszystkie niezupełnie wykorzystane grunta, przydatne na paszę i niezbędne dla zaspokojenia istotnej potrzeby powierzchni pastwiskowe i powierzchni wzgórz tej gminie, w której grunta te są położone, lub innej gminie, większym przedsiębiorstwom i zakładom z zakresu małego lub wielkiego przemysłu, tudzież innym osobom fizycznym lub prawniczym, które paszy lub pastwisk dla swego bydła potrzebują, do zagospodarowania i wykorzystania, uwzględniając ich położenie i ich potrzebę.

§ 4.

Zresztą mają do łąk, pastwisk i wzgórz odpowiednie zastosowanie postanowienia §§ 5.—38. i 40.—42. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 31. stycznia 1918, Dz. u. p. Nr. 37, o używaniu gruntów rolnych do zakładania ogródków im. Schrebera i wojennych ogrodów warzywnych, o stosunkach prawnych odnośnie do gruntów, objętych do uprawy przez gminy lub oddanych osobom trzecim do uprawy, o komisjach dla żniw, o dostarczaniu rolnych sił roboczych i środków do prowadzenia gospodarstwa, o obowiązku wytwórców i handlarzy do odstąpienia maszyn rolniczych, o prawie pierwokupna wydierżawiającego odnośnie do środków dla prowadzenia gospodarstwa, należących do dzierżawcy, o przybocznych radach rolniczych, o władzach i postępowaniu, a to z podanemi poniżej uzupełnieniami i zmianami.

§ 5.

Obok praw, wymienionych w § 7. przytoczonego powyżej rozporządzenia ministeryalnego, przysługuje użytkowcy przy prowadzeniu gospodarstwa na przydzielonych gruntach także upoważnienie do używania dróg istniejących i do zarządzania wszelkich potrzebnych środków dla zabezpieczenia użytkownika, w szczególności do ogrodzenia gruntów płotem, urządzenia miejsc do pojenia bydła, schronisk i innych tym podobnych zwyczajnych urządzeń.

Po ustaniu użytkowania ma użytkowca przydzielone mu grunta przywrócić na żądanie właściciela bez zwłoki do ich stanu pierwotnego, o ile to nie jest połączone z niestosunkowo wielkimi kosztami i pozostawienie uskutecznionych przez użytkowcę urządzeń nie powoduje dla właściciela żadnej dotkliwej szkody.

Jeżeli w tym względzie nie przyjdzie między obu stronami do porozumienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa ostatecznie.

§ 6.

Grzywną do 5000 K albo aresztem do 2 miesięcy, o ile czyn nie podlega karze surowszej, będzie ukarany:

- a) Kto podaje nieprawdziwe daty, aby spowodować orzeczenie władzy o niedopuszczal-

ności uzyskiwania paszy lub wypasania łąki, pastwiska lub wzgórza albo o nieusprawiedliwionem ograniczeniu uzyskiwania paszy lub wypasania.

- b) Właściciel gruntu, który wprowadzie rozpoczął uzyskiwać paszę z łąki, pastwiska lub wzgórza albo wypasać na nich bydło, jednakowoż zaniechał z własnej winy dalszego używania.
- c) Osoba trzecia, która objęta taką łąką, pastwiskiem lub wzgórzem celem uzyskiwania paszy lub wypasania, lecz zaniechała tego używania z własnej winy.
- d) Kto w inny sposób nie uczyni zadość lub działa wbrew przepisom tego rozporządzenia lub wydanym na jego podstawie zarządzeniom władzy.

Postępowanie karne należy do władz politycznych.

§ 7.

Przepisy, obowiązujące właściciela gruntu na zasadzie niniejszego rozporządzenia, mają analogiczne zastosowanie również dla dzierżawcy, użytkowcy i innych osób, którym przysługują prawa rzeczowe.

§ 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dniu 20. marca 1918.

Silva-Tarouca wlr.